

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VIII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 27. oktobra 1925.

Telefon št. 552.

STEV. 126.

Dr. France Goršič:

Rodbinske zadruge in Slovenci.

Tudi Slovenci so prvotno v zadrugah živeli, toda ko so prišli v politično zavisnost, so kar takoj v srednjem veku izgubili zadržno organizacijo. Zadruga je prenehala biti tip sožitja Slovencev in je postala izjema. Posledice podjarmljenja so vodile v popolno gospodarsko zavisnost od nemških kolonistov in v splošno razsulo rodbinskih zadrug, ki je na njih mesto stopil germanskopravni tip individualnega lastništva hiše z dvorom in vrtem ter njiv. Hkrati je bila uvedena almena, da, ki je predhodnica sedanjih agrarnih zadrug. Almena je že spocetka obstala v tem, da je lastnik kmetije posedoval solastninski delež travnikov, pašnikov in gozdov. Če se je tu ali tam kaka posamezna rodbinska zadruga vendarle očuvala še ves srednji vek, to rečene činjenice prav nič ne izpreminja, pa bilo, da se je mogel še za Bogiščevih dni ugotoviti poseben tip slovenske zadruge. Simonu Rutarju se nam je zahvaliti na poročilu o slovenskih rodbinskih zadrugah med beneškimi Slovenci pa med Furlani na slovenski jezikovni meji. V vsej Sloveniji imamo priče starih zadrug v današnji množinski, večidel pofemininjeni obliki imen vasi in sel, nastalih iz osebnih priimkov. Novejša pravnozgodovinska raziskovanja univerzitetnega profesorja dr. Metoda Delence o domačem pravu in avtonomnih sodih v prvih stoletjih novega veka v Sloveniji so nam razkrila že do sedaj precejšnje število zadržnih reminiscence. Izmed teh spominov izmenjem na prvem mestu tako zvani ius retractus ali ius protimiseos (Einstandsrecht, Näherrecht) to je prvenstveno ali vsaj predstveno pravico sorodstva ali soseske do nakupa nepremičnine, institucija, ki si nam jo je treba zapomniti za pričujoči tema zlasti v obliki prvenstva sorodnikov. Dalje mi je zabeležiti pasivno kolektivno odgovornost sel in vasi za zločine seljanov ali vaščanov, ki jo nahajamo v različnih variantah v vseh pravih na slovenskem jugu; dalje tožbe zoper celokupna sela; prostovoljno ali tudi prisilno porušitev peči v znak, da je zadruga prestala in še mnogo drugih pojavov.

Ko so sestavljali avstrijski obči grajski zakonik iz leta 1811 (o. g. z.) rodbinskih zadrug v južnih alpskih deželah ni bilo več. Radi preživelosti so kodifikatorji to obliko rodbinsko-gospodarske skupnosti do neke meje pač upravičeno odklonili. Seveda pri tem nikakor ni prežeti, da ti zakonodavci zadržnemu in sploh slovanskemu pravnemu mišljenju niso izkazovali naklonjenosti. V zakonik niso vzprejemali ničesar, kar bi jih bilo moglo v tej doslednosti kompromitirati, razen ako je bila stvar taka, da so dotični zadržni zametek smatrali za element nemškega občnega prava, kar se zlasti dobro opazja pri tako zvani imovinski skupnosti zakoncev, ki je bila prvotno slovanska, iz zadržne misli vznikla pravna uredba, pa so nam jo uzakonili kot domnevno nemškopravno institucijo. Slične pojave vidimo pri skupnosti dedičev, pri združenem pravu itd. Te rekriminacije nam ne podeljujejo prava, da bi tajili dejstvo, da rodbinske zadruge po svojem ustroju ne ustrezajo modernemu gospodarstvu. Tudi v naših dneh imej zakonodavec živo in stalno v mislih, da je čas prehajanja od naravnega gospodarstva k denarnemu gospodarstvu hkrati doba, ko rodbinske zadruge ginejo. Čim terjajo socialne razmere individualistično ureditev, takrat niti najbolj konservativni predpisi ne omože drug, ki jim je neizprosno usojeno le še životarjenje in razsulo. Protivni socialni razvoj je vsekako glavni krivec, da je bila zadruga v o. g. z. prezrta. Do neprikladi tega preziranja je prišlo sredi 19. stoletja v hrvaških deželah, in potem v Bosni in Hercegovini, ko sta se ti deželi prišli pod monarhijo. Toda na Hrvaškem so najbolj poklicani činitelji terjali odpravo zadrug že tri leta prej (1850), nego je veljavo zadobil o. g. z. Ravno obratno razpoloženje od enega, ki bi ga zagovornik slovanske zadruge pričakoval! Preobrat je sledil mnogo kasneje. Niti v Bosni in Hercegovini želja po specialnem zakonu ni bila prehodno živa, da si se je ondi rodbinsko pravo v izdatni meri naravno celo contra legem držalo starih pravnih običajev. Tak je položaj ondi še današnji dan. Ugotoviti moramo torej pojav, da je v vsem območju o. g. z. na slovanskem jugu željo po specialni uzakonitvi zadrug zatiralo in v Bosni celo preglušilo geslo, da je treba zadruge odpraviti, ker niso prikladne za tekmovanje v modernem gospodarstvu. Ob razmotrivanju, ali in koliko je treba rodbinske zadruge zakonito ščititi, nam ta fakt tudi dandanes odkriva pravo pot, hkrati pa pravično popravlja krivdo, ki so jo še nedavno pač preveč očitili kodifikatorjem o. g. z., češ da so zadrugo brez socioloških razlogov odbili. Odklonitev je bila sociološko pravilna. Resnično pa ostane seveda tudi, da so si bili uzakonjevalci pripravnali temelj po rimskem pravu in tako uvedli v zakonik po eni plati načelo solidarnosti, po drugi plati pa načelo lastništva po deležih, ona dva ostro očitana principa, ki se odlikujeta po svojem individualističnem značaju. V tem sistemu ni bilo mesta zadržni uredbi kot instituciji neke pravne teorije, ki so jo učenjaki naknadno definirali kot pravni položaj, ki pristoji več osebam hkrati in tako, da morajo skup delati, skup pravice uveljavljati, skup dolžnosti izvršiti. Ta teorija se ni dala podvesti niti pod pojem pravne osebe, saj je pravna oseba poseben pravni subjekt, ki je različen od družbenih udeležencev. Tako zvano teorijo »zur gesamten Hand« je veda radi tega naknadno ustvarila, da bi se ognila očitku retrospektivnosti, ki ga je sama očitala slovanskemu pravu. Zares s težavami so nemški znanstveniki fiksirali neobgljeno zadržno načelo!

(Dalje sledi.)

Produkcija hmelja v Sloveniji.

Ugledni zagrebški Jug. Lloyd pri naša izpod peresa znanega gospodarstvenega strokovnjaka g. J. A. Še Grga-Ševiča o utisih, ki jih je dobil ob nedavnem obisku v Žalcu naslednji članek:

Ako potujete skozi Savinjsko dolino od Celja proti Žalcu, boste šli mimo polj, nasajenih s hmeljem. Ako vas interesira produkcija hmelja v naši državi in pridete v Savinjsko dolino, morate posetiti g. Vinka Vabiča, veleizvoznika hmelja, kateri ima svoje kupce v Češkoslovaški, Nemčiji, Franciji, Belgiji, Angliji in sedaj tudi v Ameriki. Človek, ki vam pusti utis spretnega in sposobnega trgovca, energičnega človeka, ki zastavi ves svoj trud za to, da sam bivajoč v konservativni sredini, katera ne ljubi novotarij napravi vse kar more v prospeh domačega kraja v kultur. in materialnem oziru. Ko sem ga poslušal s kakšnim popolnim znanjem govori o predmetih svoje trgovine in v njem gledajoč sliko energije, kakor jo je težko najti v mali, skoro vaški konservativni sredini, sem se čudil temu človeku in uspehom, ki jih je dosegel po dolgih in težkih borbah. Neglede na zasebne posle polaga ves svoj trud, da gospodarsko dvigne ta divni kraj. Od vseh proizvodov imajo tudi tu največ uspeha kulture hmelja. Kulture hmelja so še mlade, in datirajo prve iz leta 1856, a najlepši razvoj so našle v periodi 1880 do 1890, ko se je začel hmelj saditi po celi Savinjski dolini od Celja do Mozirja. Producenti so dosegli lepe uspehe. Hmelj iz Savinjske doline je ob dobri letini dosegel prvotredni produkt, pa tudi v slabših letinah ni zgubil slovesa dobrega hmelja, katerega so kupci mešali z najboljšim češkim hmeljem iz Žateca, ker sta si po kvaliteti zelo podobna. Nürenberški in žateški trg kupujeta po poročilu g. dr. Iv. Plessa na gospodarskem kongresu v Beogradu, največjo množino slovenskega hmelja. Ostanek gre v Francijo, Italijo in Belgijo. Nürenberg in Žatec sta znani kot najboljši tržišči za hmelj in dejstvo, da se naš hmelj tam dobro plasira, je dokaz, da je kvalitativno zelo dober.

Videč, da kultura hmelja daje dobre dohodke, so prebivalci tega kraja začeli gojiti to rastlino z večjo marljivostjo, tako da je današnja produkcija dosegla že tretjino predvojne produkcije. Razvoj produkcije raste iz leta v leto in znaša letni porast 20%. Pred vojno je ta kraj produciral 20 tisoč kvintalov hmelja letno, a sedanja produkcija se giblje od 6 do 7 tisoč kvintalov. Od te produkcije gre 90 do 95% v inozemstvo. Po informaciji g. Vabiča bo letošnja produkcija mnogo večja od lanskoletne in bo tudi kvalitativno boljša.

V Žalcu obstoji hmeljarsko društvo, ki deluje že iz leta 1880. stalno na pospeševanju hmeljarstva. Toda tudi to društvo ni v stanu napraviti to kar bi moralo, da se produkcija pomnoži in kakovost izpopolni in bi zato bilo potrebno, da ministrstvo za poljedelstvo in vodo krene svojo pozornost na Savinjsko dolino in na ugodnost te doline za produkcijo hmelja. Potrebno bi bilo nadalje, da se najde možnost, da se v Žalcu otvori strokovna šola za hmeljarstvo, katera bo vzgojevala strokovno izobražene ljudi in bi to grano produkcije dvignila na zelo višji vir dohodkov. Do otvoritve te šole

le bi morala država podpirati hmeljarsko društvo z denarnimi subvencijami, da bi se mu omogočilo potom tečajev in popularnih publikacij propagirati to kulturo in poučiti producente o načinu kako izboljšati tudi ono produkcijo, koja kvalitativno ni najboljša, kako prebirati sadeže, kako trgati, zavijati itd.

Z najmanjšimi materialnimi žrtvami bi mogla država za kulture doseči v tem kraju sorazmerno večje koristi.

Naše zahteve za omiljenje davčne preobremenitve.

Resolucije zbora gospodarskih organizacij iz Slovenije, ki se je vršil dne 23. oktobra 1925 v Ljubljani.

Dolgotrajno odlašanje uveljavljanja nove carinske tarife in železniške tarifne reforme, nagel porast vrednosti dinarja in neugodne trgovske pogodbe so povzročile, da se je poslovna stagnacija v celnem gospodarstvu Slovenije perpetuirala. Medtem pa se je brez ozira na neugoden položaj, ki ga je še poostriala mrtva sezona poletnih mesecev, odredilo poostreno izterjavanje ne samo tekočih davkov, marveč tudi takojšnje likvidacije vseh davčnih zaostankov, ki so pretežno nastali vsled zakasnelih predpisov in zakasnelega izterjavanja. Ukinilo se je že preje dovoljene roke in odredilo izterjavanje zaostankov v višini preko 100 milijonov dinarjev. Te odredbe dušijo gospodarsko podjetnost ravno ob nastopu izvozne sezone. Ako se gospodarsko oslabljenemu telesu sredi težke krize iztisne z vso silo horendne davke, zadaja se mu usoden udarec in mu jemlje življensko zmoglost.

Notorično je, da presegajo davki, kakoršni se predpisujejo in izterjujejo v Sloveniji na podlagi staroavstrijskih zakonov, poostrenih v vojni in povejni dobi z novimi davki, davščinami in pribitki, višino, koje bi v krizi prehodne dobe konsolidacije narodnega gospodarstva zmogla naša gospodarska podjetja. V interesu obranitve davčnih virov, kakor tudi v interesu konkurenčne zmoglosti domače produkcije in nadaljnega razvoja našega gospodarstva je potrebno, da se davčna bremena v Sloveniji omilijo, za kar je dana tudi proračunska zmoglost, ker predpisani in pobrani davki vsako leto izdatno preokračujejo postavke v državnem proračunu. Posebno je potrebno, da se v prihodnjem zakonu o proračunskih dvanajstinah:

1. davčna lestvica za dohodnino zniža v toliko, da se bo namesto v kronah brala v dinarjih,
2. dohodnina z državnimi pribitki vred oposti invalidskega davka in vojaške komorske doklade,
3. zniža stopa hišno-najemnega davka enotno za vso Slovenijo najmanj na 10%, pri čemer se ne sme izvzeti mesta Ljubljane, ki plačuje sedaj najvišji hišno-najemni davek v vsej kraljevini,
4. da se veljavnost Uredbe o pospeševanju produkcije novih stanovanj (Službene Novine br. 159), izdane dne 23. julija 1920, koja poteče koncem l. 1925 podaljša za dobo nadaljnjih treh let,
5. da se zniža davek na poslovni promet vsaj na polovico, ker je v prehodni dobi gospodarske konsolidacije vsled padanja cen praktično največkrat nemogoče ta davek v kalkulirati v ceno, kakor je bil nanen zakonodajalec,
6. da se za male obrtnike, ki so še oproščeni davka na poslovni promet smatrajo oni, koji ne zaposlujejo nad dva pomočnika (brez ozira na število vajencev) in se bavijo s popravili, blago pa izdajajo in predelujejo o naročilu,
7. da se v zakonu o proračunskih dvanajstinih za mesec avgust-november t. l. uvede 10% ugodnosti glede pridobnine, koja plačuje javni računodajci zavezana podjetja, uveljavljaj z dne 1. januarja 1925,

Slovstvo: Dr. Graden J.: Zgodovina slov. naroda od 6. do 18. stoletja; Bogišić: Zbornik sadašnjih pravnih običaja u južnih Slavena; Rutar Simon: Poknežena grofija Goriška in Gradišćanska; isti: Beneška Slovenija; Dr. Delenc Metod: Pravosodstvo kostanjeviške opatije v letih 1631 do 1655; isti: Pravosodstvo pri novomeškem inkorporiranem uradu nemškega viteškega reda v letih 1721 do 1772; isti: Pravosodstvo eistereijske opacije v Kostanjevici in jezuitske rezidence v Pletterju od konca 16. do konca 18. stoletja; Dr. Reich M.: Das Ehegüterrecht in den deutschen Teilen von Steiermark, Kärnten und Krain; Dr. Maurović: Das österr. allg. bürgerliche Gesetzbuch in Kroatien; Dr. Zborkov: Die Anwendung des allg. bürgerl. Gesetzbuches in Bosnien und Herzegovina; Dr. Schuster-Bonnoti M.: Die Spuren der gesamten Hand im österr. allg. bürgerl. Gesetzbuch; Dr. Mal J.: Uskočke seobe i slovenske pokrajine; Skarić Vlad.: Odakle su žumberački Uskoci? Wurzel: Das juristische Denken; Ehrlich E.: Grundlegung der Soziologie des Rechts; Dr. Goršič F.: O samorastlem pravu; isti: O zadrugi kot juridični osebi; Krainz-Ehrenzweig: System des österr. allg. Privatrechtes; Gierke: Das Wesen der menschlichen Verbände; Haff K.: Grundlagen einer Körperschaftslehre.

¹ grajski = bürgerlich je slovenska oblika, ki jo je škrabec priporočal za srbohrvaški »gradjanski«.

8. da se v podstavo za odmero invalidskega davka in vojaško komorske doklade ne vsteva oni del edinstvenih državnih pribitkov, ki nadomešča bivše deželne doklade na ozemlju bivše Kranjske, Štajerske in Koroške,

9. da se odmerja invalidski davek po načelu prehodnih stopenj tako, da ne sme od odmerne podlage višje stopnje po odbitku invalid. davka ostati davkoplačevalcu nikdar manj nego mu ostane od najvišje odmerne podlage po prvi nižji stopnji, po odbitku davka, ki na slednjo odpada,

10. da se znova uvede davčne plačilne naloge, odnosno razveljavi določilo čl. 204., lit. b) finančnega zakona za l. 1924/25,

11. da se zniža davčne zamudne obresti na eskontno obrestno mero Narodne banke,

12. da se ukine pobiranje točarske takse po tar. post. 62. zakona o taksah v vseh pokrajinah, v katerih se pobira trošarina na vino in žganje.

Nadalje zahtevamo, da skrbí g. minister finane v svojem področju:

1. da bodo promet za davek na poslovni promet ocenjevali plenumi davčnih komisij, ne pa samo odseki komisije, koje obstoje samo iz 2 članov,

2. da se znižajo stroški za prisilno izterjavanje neposrednih davkov vsaj na polovico in maksimirajo navzgor tako, da v nobenem slučaju ne bodo presegali 100 Din,

3. da se opuste v interesu kmetijstva vknjižbe za zastale davke, dokler se ne izvedejo vse stopnje administrativne mobilarne eksekucije. Pri mobilarnih eksekucijah naj se preneso v shrambo samo predmeti malega obsega in večje vrednosti, kakor vrednostni papirji in dragocenosti,

4. da se zaostanki na davku na vojne dobičke v primeru, da bi njihovo prisilno izterjavanje uničilo eksistenčne pogoje davkoplačevalcev, odpišejo na podlagi čl. 60. zakona o davku na vojne dobičke,

5. da se bodo davki redno predpisovali, sproti za vsako leto,

6. da se izvedejo poizvedbe za oceno pri dohodnini vsako leto individualno za vsakega davkoplačevalca, za izvedenec in pojasnilnike pa zasluišuje v prvi vrsti osebe, katere za to določijo stanovske organizacije,

7. da se razveljavi taksa po tarifni postavki 282. taksnega zakona, ki ga pobira vsako leto za davčne knjižice,

8. da se ukine zahtevo, da se mora državljan izkazati da je plačal dospel davke, če hoče izvrševati svoje pravice. To izkazovanje je privilegium odiosum za našo državo, ki je drugod nepoznano in je v normalnih prilikah, v katere smo prišli, neumestno, ker povzroča stroške ter se more posebno pri dobavah izigravati, nosi pa v sebi vrhu tega tudi poniževanje za gospodarske kroge.

Svetovna produkcija volne.

Volno delimo glede kakovosti v tri vrste: merino, najfinejša in najbolj mehka vrsta, ki jo dobijo naravnost od ovce merino; mešanica merino in drugih manj vrednih vrst; volna azijskih vrst, ki jo uporabljajo večinoma za napravo preprog. Ti izdelki imajo spet pododdelke itd.

Dežela največje volnene produkcije je Avstralija. Letnik za volno 1925 navaja skupno produkcijo Avstralije za leto 1923 s 560 milijoni funtov ob svetovni produkciji 2.705.511.000 funtov. (Angl. funt = 0.4536 kg). Torej je prišlo na Avstralijo nad 20 odstotkov svetovne produkcije. 276.500.000 funtov je šlo na Angleško, drugo več-

noma v Francijo, Unijo, Belgijo, Japonsko in Nemčijo. Leta 1914 je založila Avstralija Anglijo s 45 odstotki vsega angleškega importa; ta odstotna mera se je znižala, kajti leta 1923 je znašal angleški volneni import 739.300.000 funtov, avstralski delež torej nad 37 odstotkov. Avstralska volna je pa dosti več vredna kakor bi mislili po njenih odstotkih na svetovni udeležbi. Od volne, ki so jo l. 1923/24 v Avstraliji prodali, je bilo 73% merino in 27% mešanice; kvota okraja Brisbane s 276.906 funti je imela celo 99% merino-volne. Škoda, da je šla avstralska produkcija nazaj; v povprečju 1909/1913 je znašala še 705.146.000 funtov.

Drug važen vir surove volne je Nova Zelandija. Tu pa prevladuje mešanica, ker gre farmarjem skoro bolj za meso kakor za volno. Navadno redijo ovce za »dvojni namen«, ki da sredno volno in lepo klavno živino. Leta 1923 je znašala produkcija volne 210 milijonov funtov, 98% je bilo mešanice. Napram letu 1922 se je produkcija pomnožila za 35 milijonov funtov, kar je spričo nazadovanja v večini drugih držav prav dobrodošel pridatek.

V zadnjem času je začela Južna Afrika zmeraj bolj nastopati. Z vpeljavo merino-ovac se je pasma zelo zboljšala, pri čemer naj omenimo čudno dejstvo, da so prišle prve merino-ovce v Avstralijo z neke južnoafriške farme. Vrhutega zelo skrbijo za razdelbo in sortiranje. Leta 1923 so dobili 185 milijonov funtov volne; 112 milijonov je šlo na Angleško, ostanek na evropski kontinent, v Unijo in na Japonsko. Udeležba Amerike in Japonske na južnoafriškem trgu je razmeroma mlada. Strokovnjaki vidijo v Južni Africi izredno ugodno pokrajino za razvoj ovce merino in pričakujejo veliko od nje.

Opazili smo, da so vse doslej omenjene volnene producentne članice britanskega imperija. Vzemimo vse tri skupaj in še 102 milijona domače angleške volne, pa dobimo skoraj 40 odstotkov svetovne produkcije, ne vstevši še drugih dežel britanskega imperija. Na državni tekstilni konferenci v Wembleyu 1924 so ugotovili, da so v letih 1916/17 britanske dežele dale 68% volnega previška za eksport, merino-volne pa celo 85%.

V vrsti evropskih dežel je bila prej prva Rusija; njena povprečna produkcija je bila v letih 1909/1913 320.000.000 funtov, l. 1920/21 pa samo še 150 mil. Predvojna povprečnost Anglije je znašala 102.300.000. Skoraj vse se porabi doma in ne pride niti na londonski trg. Ker se pa v Angliji volna ne predeluje samo v sukneno

blago, temveč se surova volna samo očisti in kot fina spet izvaža, vidimo leta 1923 presenetljivo številko 418 milijonov eksportirane volne.

Na tretjem mestu v Evropi je Francija, leta 1909/1913 povprečno 80.688.000 funtov, leta 1923 pa samo še 38.220.000 funtov, vsled vojne izgube na čredah.

Vse volno porabijo seveda doma. Španija, domovina najboljših merino-volne, sicer še zmeraj precej producira, a kvaliteta ni posebna. Italija in balkanske države dosti producira, a za eksport ne pridejo v poštev. Nemčija je pred vojno zelo veliko importirala, posebno iz Avstralije. Vsa Evropa je dala leta 1923 546.124.000 funtov, skoraj toliko kot Avstralija, ea. 20% svetovne produkcije. Za eksport je ostalo prav malo.

V Južni Ameriki se je Argentinijska zmeraj pečala z ovčerejo, tako za dobavo volne kakor za dobavo mesa. Številke, ki jih priobčujemo, niso zanesljive. Splošno mislijo, da so šle črede v zadnjih letih zelo nazaj, morale so se umakniti govedu in poljedelstvu. Številke volnene produkcije to potrjujejo. Letna povprečnost 1909-1913 je znašala 358.688.000 funtov, leta 1923 pa samo še 270 milijonov. V Argentinijski prevladujejo mešane pasme. Tudi uruguayska produkcija gre nazaj, 1909/1913 156.960.000 na leto, leta 1923 96.300.000; vendar je bilo to leto boljše kot leto 1922 z 80 milijoni funtov. — Zedinjene države Severne Amerike porabijo ves svoj kvantum (l. 1923 266 mil. funtov) doma in še dosti importirajo. Velik del južnoameriškega eksporta se je obrnil v zadnjih letih od Evrope v Zedinjene države. Znamenita je merino-volna »Delaine« v Ohio. — Kanada za volno ne pride dosti v poštev. Večina od treh milijonov ovac gre na meso, čeprav so v zahodnih provincah povečini merino. Težkoče zimskega krmljenja in pogoste bplezni priporočajo kulturo pšenice bolj kot produkcijo volne. Vendar se pa v zadnjem času opaža gibanje za intenzivnejšo ovčerejo in bo morda v bodočih časih Kanada nastopila kot eksporterka volne.

Azijska volna je večinoma slabše kvalitete in pripravna samo za izdelovanje preprog. Nekatere najboljše vrste pridejo iz Azijske Turčije. Britanska Indija zelo veliko eksportira, a je marsikaj označeno kot indijsko, kar pride iz drugih azijskih dežel. Za leto 1923 govorijo o 65 milijonih funtov. Treba bo boljše reje in sortiranja. Kitajska volna (leta 1923 61 milijonov funtov) gre večji del v Ameriko. Azijske volnene vrste so čisto drugačne kakor merino in zato ni po njih takega povpraševanja.

Vznemirljivi moment današnjega položaja na volnenem trgu je nenadno nastopivši premajhni dovoz. Ta tendenca se je kazala že nekaj let pred vojno, v zadnjih dveh ali treh letih je pa postala resna. Angleži so imeli velikanske zaloge nakopičene: 2.608.948 bal avstralske volne, 80.500 iz Južne Afrike, dalje zaloge iz Argentinijske. Zato se leta 1920 ni poznal še prav noben primanjkljaj. A prej kot v treh letih so bile vse te ogromne zaloge izčrpane in v lanskem septembru ni imela večina tovarnarjev prav nobenega blaga več. To je bil brez dvoma vzrok, da so šle zadnje jesen cene tako gor. Trgovina je morala računati s tekočo produkcijo, ki je pa nezadostna. V letošnjem februarju so cenili preskrbo na 2544 milijonov funtov, porabo pa na 2626 milijonov. Nizke cene mesa in nekaterih volnenih vrst so ovčereje v Avstraliji in na Novi Zelandiji za nekaj časa ustrašile, a produkcija leta 1924/1925 se spet nenavadno dobro obeta. Skušnja pravi, da se z naraščanjem prebivalstva in selišč začne ovčereja umikati poljedelstvu in produkciji mesa. Avstralija in Argentinijska gojita sedaj na primer z veliko vneto govedorejo in pridelovne pšenice ter sadja, a vendar bi moralo biti še dosti prostora za ovčerejo, posebno še, ker je tam malo delavnih moči.

Konsumenti volne čakajo vznemirljivi pomnčenega dovoza iz Avstralije, Nove Zelandije in Južne Amerike, sčasom morebiti tudi iz Kanade in Britanske Indije, če se bo v slednji dala pasma zboljšati. Človek bi mislil, da se mora produkcija samaobsebi zvišati, ker je povpraševanje po bolj-ših vrstah tako veliko.

Ne smemo pozabiti, da ustvarja iznajdljivi človeški duh marsikakšno nadomestilo; omenimo le umetno svilo, ki igra v zadnjem času tako vlogo. Tudi je danes blago veliko lažje kakor je bilo v prejšnjih letih in se zato pomanjkanje volne ne pozna tako hitro, kot so pričakovali. Vendar pa doslej še niso dobili nadomestila za toploto, ki jo volna daje, in bo zato pomanjkanje volne postalo resno socialno vprašanje.

Trgovina.

Izvoz avtomobilov iz Kanade v Jugoslavijo. Iz gospodarskega poročila našega generalnega konzulata za Kanado v Montrealu je posneli, da je začela tudi Kanada uvažati avtomobile v našo državo. Meseca avgusta t. l. se je izvozilo iz Kanade 50 avtomobilov marke Studebaker v Beograd. To je prvi transport te vrste izza premirja.

LISTEK.

Dr. Rudolf Andrejka:

X zgodovini tujskega prometa.

(Nadaljevanje.)

Generalnemu komisarju, za katerega je bil začetkom leta pozvan vladni svetnik dr. Andrejka, nekdanji član Deželne zveze, je bil pridodeljen posebni »Prometni sosvet«, za konzulenta in zastopnika vlade pa je bil imenovan dr. Krisper. Gen. komisarijatu se je osigurala stalna državna subvencija v lepem znesku 300.000 K, vrhutega pa tudi izdatni osebni kredit za vrsto uradniških in pisarniških moči. Tako ojačeni zavod se je lotil predvsem dela reparacij. Na vseh koncih in krajih je bilo treba to, kar je vojna uničila ali poškodovala, zopet zgraditi, oživitvoriti, popraviti, prenoviti. Tako se je popravila, odnosno na novo zgradila pot k izviru Savice, na Bledu so se še vedno prispevale velike vsote za popravo skoraj razpadlega zdraviliškega doma, za regulacijo parka in cest, od katerih se je posebno ona od hotela Malner znatno razširila, za popravo mostov in brvi v Vintgarju. Izdal se je za Bohinj poseben vodnik in lep plakat po načrtu domačega umetnika Hodnika. Za Bled se je izposlovala druga telefonska postaja v Zagorici, ker ona na kolodvoru v Rečici zaradi odda-

ljenosti za večino gostov in domačinov ni prišla v poštev. Bled in Bohinj sta tudi to leto oživela; nad vse pričakovane pa se je povzdignil obisk, ko je tedanji prestolonaslednik Kr. Visokost Aleksander prvič obiskal Bled. Ta obisk je spravil na Bledu marsikaj naprej, kar bi se sicer ne zgodilo tako hitro. Zopet je bila ogromna večina gostov iz našega juga — meseca julija si s težavo dobil podstrešno sobo na Bledu. Generalni komisarijat se je pri tej priliki poklonil Kraljevi Visokosti prav na otoku blejskem ter mu ondi izročil album 25 najlepših slik Slovenije, katere si je prestolonaslednik takoj z vidnim zanimanjem ogledal ter se zahvalil zastopniku komisarijata za lepi dar.

Poleg Bleda in Bohinja je komisarijat podpiral in vspeval tujsko-prometno gibanje v Kranjski gori, kjer je preustrojil prometno društvo, na Štajerskem je subvencioniral gradbo razglednega stolpa na Tolstecu pri Celju.

Glavno delo, ki je naraslo gen. komisarijatu, pa je bilo sodelovanje pri vladnih akcijah za koroški plebiscit. Šlo je tedaj za to, da se južna obal Vrbskega jezera v kratkem času napolni z jugoslovanskimi letoviškimi gosti. Po preizkušenem vzorcu l. 1919 se je tudi tu postopalo. Razposlal se je po vseh postajah in uradih poseben plakat »Koroška Slovenija«, izdelan od slikarja Maksima Gasparija, ter izdale dve brošure o Vrbskem in Klopinskem jezeru in njihovih letoviščih, hotelih itd., ustanovila

se je ekspozitura gen. komisarijata za Koroško v Borovljah, založila lepa knjižica dr. Oblaka: Izprehodi po Koroški Sloveniji. V slovenskem in jugoslovanskem časopisu so vsaki teden pozivljali članki gen. komisarijata na poset prelepe slovenske Koroške in njenih jezer in res je imel J. K. zadoščenje, da je bila koncem julija južna obal Vrbskega jezera polna jugoslovanskega občinstva, ne da bi bil zaradi tega trpel poset Goranjske. Žalosten izid koroškega plebiscita je prekinil in onemogočil vse nadaljnje delo in lepe nacionalne uspehe, ki smo jih ravno potom tujskega prometa že zaznavovali ravno na Vrbskem jezeru.

Istega leta se je J. G. K. udeležil s 25 lepimi slikami v okvirjih in nebroj reklamnega materijala razstave »Hrvatskega Radišec« v Zagrebu, predhodnika Zagrebških velesmejnov ter opozoril ondi s tem na naša letovišča in kopališča.

Koncem leta 1920 je bil tedanji voditelj Andrejka odpoklican v predsedstvo dež. vlade; vodstvo G. K. je prevzel zopet g. šolski nadzornik Maier. Pod njegovim vodstvom se je leta 1921 izvršilo več zelo važnih del. Predvsem se je poživil in razširil zimski šport v Bohinjski Bistrici. Sportni Zvezi, ki je prevzela ureditev sankališča Belvedere in sankalnih tekem, se je v te svrhe nakazala subvencija 3500 Din, za urejevanje zimsko-športnih številč njenega lista »Sport« pa 1250 Din, skupaj 4750 Din. Zvezni tajnik R. Badiura pa je organiziral skozi

zimske meseca podučne tečaje za smučarstvo v Ljubljani in Boh. Bistrici ter s tem pripomogel k populariziranju tega športa. Poleg tega so se podprla prometna društva v Kranjski gori (2500 Din) in v Boh. Bistrici (2860 Din), tudi celjskemu odseku savinjske podr. SPD se je za zboljšanje poto v Vražji graben dovolila vnovič majhna subvencija. G. K. je tudi podprl akcijo občine Solčava in g. industrijalec Robleka iz Zalca, da se je za silo napravila cesta iz Solčave v Logarsko dolino (200 Din), kamor je preje vodila le slaba ozka steza v savinjski so-teski.

Za povzdigo Bleda se je skrbelo z izdajo hrvatske brošure »Bled pokraj jezera«, nadalje s subvencioniranjem avtomobilske sindikata Alp-Auto. V Boh. Bistrici so se uvedle in podpirale redne vožnje z omnibusi iz Bistrice k Bohinjskemu jezeru, park »Danica« se je na stroške Zveze prenovil in uredil. Na pobudo in po načrtih dr. Krisperja je občinski odbor na Bledu storil sklep o uvedbi posebne občinske pristojbine za prodajo nepremičnin v blejski občini, ki je leta 1922, ko ga je odobrila pokrajinska uprava sporazumno s finančno delegacijo, zelo blagodejno vplival na občinske finan- ce in omogočil občini marsikako olepšavo in uredbo v korist tujskemu prometu na Bledu, predvsem pa korenito popravo zdraviliškega doma, zgraditev novega godbenega paviljona, razširjenje cest in banketov itd.

(Dalje sledi.)

Ustanovitev družbe za trgovino z Rusijo na Češkoslovaškem. Kakor javljajo iz Prage, nameravajo tamkajšnji izvozniški krogi ustanoviti novo trgovsko družbo, ki bo začela trgovati z Rusijo direktnim putem.

Italijansko-madžarska trgovinska konvencija. Mađarska poslanska zbornica je v petek razpravljala o zakonskem načrtu glede trgovinske konvencije z Italijo. Poročevalec poslanec Goecey je poudaril med drugim, da hoče mađarska vlada obračunati z ekskluzivistično politiko ter začeti sodelovati v modernem gospodarskem življenju. Govorili so še drugi poslanci, ki so se večinoma izrekli za sprejetje italijansko-madžarske trgovinske konvencije.

Industrija.

Tvornica umetne žide z vsem poselitvom tvrdke Heinrich Klinger v Pilnikovu (Češkoslovaška) je na prodaj. Poselitvo obsega 23 hektarov, 25 arov in 12 kvadr. metrov. Zazidanega kompleksa je 3 hektare, 81 arov in 24 m², ostali kompleks odpade na njive, travnike, vrtove in na pašnike. Tvornica je svoj obrat za izdelovanje umetne žide ustavila in je pričela med vojno izdelovati tkanino iz papirja. Po končani vojni pa je ustavila tudi ta obrat. Od tedaj se uporablja vse prostore za skladišča ter v konfekcijske svrhe. Interesantom, ki bi se zanimali za to poselitvo, je poročilo o njega prodaji na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Češkoslovaška industrija vagonov. — Vsled večjih naročil z Balkana, se je zaposlenost češkoslovaških tovarnih vagonov znatno povečala. Zaposlenost je zagotovljena za nekoliko mesecev v naprej.

Nemško industrijsko poročilo za mesec september. Stanje rudnikov v ruski oblasti se je v mesecu septembru napram prejšnjemu mesecu poslabšalo. Mnogi rudniki, ki so že prej zmanjšali obrat, so bili primorani obrate popolnoma ustaviti. Gornji Sleziji je bil promet s premogom nekoliko boljši. Produkcija se je povečala. V Doljni Sleziji se je promet z drobnim premogom (Nuss & Erbskehle) znatno popravil. V industriji kalija je znašal celokupni promet kalijevih rudnikov v mesecu septembru nekaj manj kot 1 milijon kvintalov žilnega solitra, kar pomeni, da se je napram prejšnjemu mesecu zmanjšal. Trg surovega železa je bil zelo slab. Promet je napram prejšnjemu mesecu padel, vsled česar so se povečale zaloge surovega železa. Ustanovljene Zveze za promet z železom niso bile še v stanu uplaviti ugodno za producenta, ker so tovarne dobro obložene s surovinami na podlagi naročil, sklenjenih že pred ustanovitvijo Zveze. Domači producenti morajo voditi obupen boj za razpečevanje svojih fabrikatov, ker ne morejo vzdržati francoske in belgijske konkurence. V strojni industriji se je stanje poslabšalo. Tudi položaj industrije lokomotiv je zelo slab. Poslabšanje napram stanju v prejšnjem mesecu je tudi opaziti v industriji avtomobilov, v kemični, elektrotehnični, stavbi in steklarski industriji.

V prijazno vednost

Čast mi je spoštovanemu občinstvu vljudno naznanjati, da s 1. novemb. t. l. prevzamem in otvorim

hotel Union-Celjski dom

ter se priporočam z najodličnejšim spoštovanjem
HERVOJE TOMEČ, hotelir

Denarstvo.

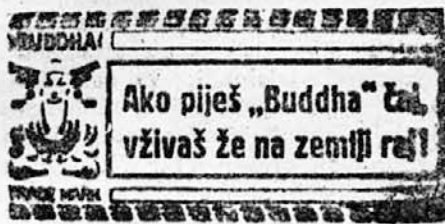
Kroženje novčanic v Italiji. Celokupna cirkulacija bančnih in državnih novčanic v Italiji je znašala dne 30. septembra 21.574.000.000. Potemtakem se je cirkulacija novčanic v mesecu septembru dvignila za 43 milijonov.

Sovjetska banka v Parizu. Pred nekaj meseci si je zagotovila Sovjetska banka za trgovino z inozemstvom večino akcij pariške Banque Commerciale pour l'Europe du Nord. Banko je svoječasno ustanovil ruski veletrgovec s čajem Vysocki. Nakupna cena majoritete akcij pariške banke se je gibala okrog 30 milijonov francoskih frankov. Pod sovjetsko upravo se je promet zelo dvignil, kar po-

trjuje tudi izkaz bilance koncem meseca avgusta, ki je znašala 75.8 milijonov frankov napram 21.2 milijonov koncem maja. Ravno tak razmah so dosegli tudi tekoči računi in vloge, ki so se dvignili od 7.8 na 32.6 milijonov frankov. Eskomptne in druge bančne operacije so poskočile od 5.7 na 22.3 milijonov frankov.

Iz naših organizacij.

Učni tečaj Trg. društva »Merkur« so se otvorili. Poučuje se: nemščina prvi in drugi tečaj, italijanščina prvi in drugi tečaj, srbohrvaščina in knjigovodstvo. Prijave se sprejema še do konca meseca oktobra.

RAZNO.

Za vzdrževanje cest. Vozovi s preozkimi obroči na kolesih uplivajo zelo škodljivo na gornji del cest in podražujejo njih vzdrževanje. Da se prepreči škoda, ki se povzroča cestam zlasti z uporabo vozov s protipredpisnimi obroči, je minister za gradbo prosil ministra notranjih del, da izda potrebna navodila vsem velikim županom, da se bodo vsi obrtniki, ki izdelujejo osebne in tovarne vozove v bodoče strogo držali predpisov št. 16., 17. in 21. naredbe, br. 8597 z dne 5. avgusta 1912 in da se tudi soglasno določilo št. 23. te uredbe ne sme pustiti v promet noben javen voz predno ne izda svoje odobrenje policijska oblast na osnovi strokovnega pregleda voza.

Vinska trgatav v splitski oblasti. Po poročilu velikega župana splitske občine je večina vina iz leta 1924 že razprodana. Trgatav je začela po različnih krajih v začetku polovice p. m., a končala je pre-

tekli teden. Računa se, da bo donos za 12 do 15% manjši od preteklega leta. Ne samo, da je letošnja produkcija vina padla v kvantiteti, ampak je tudi kvalitativno zaostala za lanskim produktom. Za čas trgatve je bila trgovina z grozljem in tudi z moštom dovolj živahna. Po vrsti in kraju se je plačevalo belo grozdje po 2 do 3 Din, črno od 1.50 do 2 Din za kilogram, a sorazmerno enako tudi mošt.

Poljedelska razstava v Prištini. Ministrstvo poljedelstva in vod je dovolilo pripravljati dela za poljedelsko razstavo v Prištini in obenem dovolilo tudi subvencijo v iznosu 20.000 Din.

Mednarodni jesenski semenj v Frankfurtu se je vršil letos: tehnični od 2. do 7., splošni pa od 4. do 7. oktobra. Razstavljalcev je bilo 3500, ravno polovico števila razpoložljivih stanov v paviljonih. Splošno se sodi, da je bil čas velesejma neugoden, ker se je čutilo, da so bili trudni tako razstavljalci, kakor tudi posetniki zbog predhodnih sejmov v Breslavi, Königsbergu, Berlinu, na Lipskem in v drugih krajih. Z druge strani pa je slabo vplival splošen gospodarski položaj, ker si ne more nemška industrija zbog visokih cen pridobiti inozemska tržišča. Iz naše države so razstavili: Uprava državnih monopolov, katere paviljon je bil zelo elegantno opremljen in Skopljanska trgovska in obrtniška zbornica, ki je razstavila naš opij. Do direktnih kupelj ni prišlo. Kakor se zdi, je naš opij za Nemčijo predrag radi tega, ker vsebuje več procentov čistega opija, nego vsebuje opij, katerega je uvažala Nemčija doslej.

Državna borza dela v Mariboru. Od 18. do 24. oktobra t. l. je bilo pri tej borzi dela 113 prostih mest prijavljenih, 193 oseb je iskalo službe, v 68 slučajih je borza posredovala uspešno in 3 osebe so odpotovale; od 1. januarja do 24. oktobra pa je bilo 6018 prostih mest prijavljenih, 8647 je iskalo službe, v 2566 slučajih je borza posredovala uspešno in 602 osebi sta odpotovali.

TA ZNAK JAMČI ZA KAKOVOST.

Ljubljanska borza.

26. oktobra 1925.

Vrednote: Invest. posojilo iz l. 1921 den. 80; zastavni listi Kranj. dež. banke den. 20, bl. 23; kom. zadolžnice Kranj. den. banke den. 20, bl. 23; Celjska posojilnica den. 201, bl. 202, zaklj. 201; Ljubljanska kreditna banka den. 230; Merkantilna banka den. 100, bl. 105; Kred. zavod den. 175, bl. 185; Strojne tovarne in livarne den. 120, bl. 123; Trboveljska prem. družba den. 360, bl. 360, zak. 360; Združ. papirnice Vevče den. 120, bl. 128; Stavbna družba den. 100, bl. 110; »Šešir« den. 141.

Blago: Hrastove deske: 25 m², 1.85 m — 4 m, media 3 m, 16 cm šir. napr. media 23 cm, 25—75 mm debel.; 25 m², 1.85 m — 4 m, med. 3 m, 11 cm šir. 25 m debel.; 20 m², 1.85 m — 4 m, media 3 m, 11.50 cm šir. 32 mm debel.; fco Postojna tranz. za 1 m², 7 vag., den. 1730, bl. 1750, zaklj. 1730; hrastovi plohi, pa-

ESENCI

za rum, konjak, likerje in žganje

Ekstrakti in arome

za nealkoholne pijače vseh vrst

Koncentrirani sadni eteri

za aromatiziranje kandi-ditov in sladčic

PRAVI MALINOVEC

Sadni grog (Punsch)

= Limonov sok =

priporočam:

Srečko Potnik in drug

Ljubljana, Metelkova ul13

!! Zahtevajte cenike !!

ralelni, 53 mm, od 2.80 do 2.90 m, od 18.28 cm, I., II., zdravo, fco vagon meja tranz. den. 1250; bukovi plohi, neobrob.: I., II., III., monte: 60 mm od 5 m dalje, od 30 cm dalje; 100 mm od 3 m dalje, od 35 cm dalje; 60, 70, 80 mm od 2.50 do 3.50, od 25—35 cm; 40, 50, 60 mm, od 2—2.50 m, od 20—25 cm, fca vag. Sušak den. 640; smrekovi hloidi, I., II., monte, 5, 6 in 8 m, od 25 cm prem. napr. media 34 cm, fco vagon namembna postaja Gorenjsko, 8 vag., den. 300, bl. 300, zaklj. 300; testoni I., II., III., monte z 2/3—9/10 in 1/3—4/5, 6/7—8", par. ostrorobi, očeljeni, fco vagon Postojna tranz. bl. 600; bukovi plohi, obrobli, I., II., z 10% III. 27, 38, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100 mm, od 2.25—4.50 m, suhi, fco vag. Postojna tranz. bl. 700; pšenica domača, fco Ljubljana den. 260; koruza stara, fco sremška postaja, 1 vag., den. 180, bl. 180, zaklj. 180; koruza stara, par. Beograd bl. 180; koruza nova, 100 odst. kase pri sklepu, okt., nov., dec., fco slav.

postaja bl. 122.50; koruza nova v storžih, fco slav. post. bl. 75; koruza medjimurska, fco Čakovec, 1 vag., den. 185, bl. 185, zaklj. 185; oves, fco Postojna tranz. den. 200; fižol mandolon, fco Ljubljana den. 285; fižol prepeličar, prekmurski, fco Ljubljana, netto bl. 335; fižol ribn., fco Ljubljana den. 300; kostanj divji, letošnji, fco vag., nakl. postaja den. 55.

Najugodnejši nakup

OBLEKE

Vam nudi

JOS. ROJINA, Ljubljana

TRŽNA POROČILA.

Ljubljanski trg. 1 kg govejega mesa v mesnicah 16 do 19, na trgu 15 do 18, jezika 18 do 19, vampov 9 do 10, pljuč 6 do 8, jeter, ledic, možganov 18 do 19, loja 7.50 do 10, teletine 17 do 20, jeter 25 do 30, pljuč 20, svinjine 20 do 27.50, pljuč 10, jeter 15 do 20, ledic 27.50, glave 7.50, parkljev 5, slanina 22.50 do 29, masti 30 do 31, šunke 35 do 37, prekajenega mesa 30 do 35, prekajenih parkljev 12, prekajene glave 15, jezika 35, koštrunovega mesa 14 do 15, kozličevine 20, konjskega mesa 7 do 9, 1 kg krakovskih in debrecinskih klobas 44, hrenovk, safalad in posebnih 35, svežih kranjskih 40, pol prekajenih 32 do 40, suhih 67, prekajene slanina 30 do 35. Perutnina: piščanec 15 do 22.50, kokoš, petelin, raca 25 do 30, domač zajec 15 do 20. Divjačina: divji zajec 25 do 60, poljska jerebica 15 do 18, gozdna jerebica 25, 1 kg srne 20 do 35, divja raca 20 do 25. Ribe: 1 kg krapa 26 do 32.50, šljajna in ščuke 25 do 30, postrvi 55 do 60, klina 13.50 do 15, mreke 17.50 do 20, pečenke 8 do 12.50. Liter mleka 2.50 do 3, 1 kg surovega masla 40, čajnega 55 do 60, masla 45, bohinskega sira 36, sirčka 9 do 10, eno jajce 1.75. Pijače: liter starega vina 14 do 24, novega 11 do 14, čaša piva 3, vrček 4.25 do 4.50, steklenica 5. do 5.50. Kruh: 1 kg belega 5.50, črnega in rženega 4.50. Sadje: 1 kg luksuznih jabolč 8, jabolč I. vrste 6, II. in III. 2.50 do 5, luksuznih hrušk 12, hrušk I. vrste 10, II. in III. 4 do 8, ena limona — 75 do 1.—, 1 kg fig 14, navadnega kostanja 2.50 do 3, maroni 10, orehov 10, lušenih orehov 35, suhih hrušk 8 do 10, suhih češpelj 12, grozdja 6 do 12. Špecerijsko blago: 1 kg kave Portoriko 64 do 76, Santos 52 do 56, Rio 45 do 50, pražene kave I. vrste 80 do 92, II. 60 do 64, III. 52 do 56, kristalnega sladkorja 13, v kockah 15, kavne primesi 20, riža 8 do 10, liter namiznega olja 22, jedilnega 20, vinskega kisa 4.50, navadnega 2.50, petroleja 7, 1 kg soli 4.50, cega popra 38, mletega 42, paprike III. vrste 32, sladke paprike 52, testenin 10 do 12, pralnega luga 3.50, čaja 75. Mlevski izdelki: 1 kg moke št. 0 5 do 5.25, št. 1 4.75, št. 2 4.25 do 4.50, št. 3 3.75 do 4, št. 5 3.75, št. 6 2.75 do 3.25, kaše 6, ješprenja 6 do 7, ješprenjčka 10 do 14, otrobov 2.50, koruzne moke 3.50, koruznega zdroba 4.50, pšeničnega zdroba 6.50, ajdove moke 7 do 9, ržene moke 4 do 4.50. Zito: 1 q pšenice 310 do 315, rži 250 do 280, ječmena 230 do 250, ovsa 220 do 260, prosa 300, koruze 240, ajde 330, fižola 360, graha 400, leče 600. Kurivo: 1 q premoga 40 do 46, 1 m³ trdih drv 150 do 160, mehkih 100. Krma: 1 q sladkega sena 75, pol sladkega 60, kislega 45, slame 50. Zelenjave: 1 kg ajserice 10, endivije 8, motovilca 15 do 20, radiča 10 do 15, poznega zelja — 50 do — 75, kislega 3, ohrovt 1.50, karfiol 15 do 20, kolerab 4, podzemljic 1, špinac, paradižnikov 7 do 8, čebule 2.50, krompotja 1.25, česna 15, repe — 75, kisle repe 2.50, korenja — 75 do 4, peteršilja in zelenjave za juho 4. — Mestno tržno nadzorstvo v Ljubljani, dne 24. oktobra 1925.

Mariborski trg dne 24. oktobra 1925.

To pot je prišlo že 52 slaninarjev na trg, ki so prodajali svinjino po 20 do 30, slanino 25 do 30 in drob po 15 do 20 Din kilogram; domači mesarji pa so prodajali govedino po 15 do 20, teletino 17.50 do 20, svinjino 20 do 22, klobase 25 do 35, prekajeno meso 28 do 40, gnjat 40 do 50, drob 7 do 15 Din kilogram. — Perutnine je bilo okoli 800 komadov. Cene, ki so malo padle, so bile velikim piščancem 20 do 70 Din par, kokošim 30

do 60, gosem, racam in puranom 50 do 100, domačim zajcem 8 do 50, kanarčkom 35 do 100, grlicam 35 do 37.50 Din komad, enemu kozličku 120 Din. — **Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice.** Bilo je 150 vozov na trgu, tako da je bila tudi Strossmayerjeva ulica napolnjena z vozovi. Cene so bile krompirju 3.50 do 5 dinarjev za mernik (7 in pol kilograma), oziroma 1.25 do 1.75 Din kilogram, solati 1 do 2 Din kilogram, glavni solati in endiviji 0.50 do 2, ohrovtu 0.50 do 2, kumarcam 0.50 do 2, buči 1 do 3, pesi 0.25 do 1, korenju 0.25 do 1, karfijoli 2 do 10 Din komad, zeljnatim glavam 0.50 do 2 Din komad, čebuli 1.25 do 5, česnu 3 do 6 Din venec, kislemu zelju 3, kisli repi 2, fižolu 2 do 4, paradižnikom 1.50 do 2.50, ovčjemu siru 20, trapistovskemu siru 25, maslu 40 do 48, kuhanemu 54 do 60 Din kilogram, mleku 3 do 3.50, smetani 12 do 14, maslinemu olju 30 do 48, bučnemu olju 26 do 32 Din liter, jajcam 1.50 do 2 Din komad, sirčku 1 do 8 Din hlebček. **Sadja** je kljub velikemu izvažanju mnogo na trgu. Cene so bile jabolkom 2 do 5, hruškam 3 do 10, breskvam 4 do 10, grozdju 4 do 12, kostanju 5 Din kilogram, pečenemu kostanju 6 Din liter, limonam 1 do 1.75 Din komad, figam 6 do 8 Din venec, kokosovim orehom 15 dinarjev komad.

Seno in slama na mariborskem trgu.

V sredo 21. oktobra so kmetje pripeljali 3 vozove sena, 1 voz otave in 2 voza slame, v soboto 24. oktobra pa 4 vozove sena na trg. Cene so bile senu 50 do 67.50, otavi 60, slami pa 37.50 Din za 100 kg. V soboto 24. oktobra so kmetje pripeljali še daljnjih 10 vozov v mesto, katere so pa peljali takoj naročilec, kateri so ga plačali po 50 Din za 100 kg.

Izvoz sliv iz brškega trga. Iz brškega trga se je izvozilo v času od 12. do 18. t. m. celokupno 7.584.59 kvintalov sliv. Cene so se gibale od 4.50 do 5.25.

Žitna tržišča. Dobra evropska žetev je prisilila ameriški žitni borzi v Chicagu in Winnipegu, da sta prenehala s svojo diktaturo. To razvidimo iz okolnosti, da je notiral začetkom leta en bu-

šel ameriške pšenice 215 centov, medtem ko ga danes dobimo za komaj 141. To dejstvo je menda dalo v zadnjem času ameriškim žitnim spekulantom povod, da so pričeli trositi v svet različne tendenciozne vesti, (katere smo javili v zadnjem poročilu), hoteč na ta način vplivati na poslovanje evropskih žitnih tržišč, da bi zopet cepljala za njimi. Radi tega opazamo v valovanju ameriških cen nagibanje v čvrstejšo smeri, ki pri nas v Evropi še ni prišlo do popolnega izraza, ker kupi stoji še vedno pod vplivom ugodnih žetvenih poročil iz zadnjih mesecev in nočejo iz svoje rezerve, čeravno se bliža že zima. Za terminske zaključke ne vlada prav veliko zanimanje, ker se čuti pomanjkanje denarja, ki jih onemogočuje. Tendence na evropskih tržiščih je popolnoma mirna, ni pa mlačna, ako pomislimo, da so se ponudbe producentov skoro povsod skrcile na minimum. Producers namreč niso voljni zavreči svojega blaga in zato pričakujejo ugodnejšega razvoja cen.

KOVINSKI TRG OKOLI 15. IN 20. OKT.

Okoli 15. okt. je bil ameriški trg nespremenjen, povpraševanje tako po surovem železu kakor po jeklu zadovoljivo. Jeklena industrija je delala s 77% kapacitete in upajo, da bo ostalo v tej izmeri tudi do konca leta. Veliko so naročile zlasti železnice. Zato se pa tudi cene dobro držijo.

Evropski trg je bil nadalje miren. Omeniti je treba konferenco v Locarno, od katere si seveda vse evropsko gospodarstvo veliko obeta, tudi kovinska industrija. Sicer za evropsko politiko ni prav ugodno znamenje, če je sedem let po končani vojski in šest let po sklenjenem miru še toliko vprašanje nerešenih, počasi gre pa le naprej. Amerikanci so na angleškem trgu veliko nakupili, kar bi znalo vzbuditi misel o mnenju Amerikancev na zboljšanje evropskih razmer. Začenja se novo življenje, življenje mirnega prometa med evropskimi državami. Politika in gospodarstvo gresta itak zmeraj z roko v roki. Samo evrop-

ski finančni položaj povzroča še skrbi; francoske državne finance še zmeraj niso urejene; visi še vprašanje francoskega dolga Ameriki, a upanje je zelo veliko, da bo knalu tudi to v redu.

Domače povpraševanje na Angleškem se giblje še zmeraj v zelo ozkih mejah in so se začeli spet pojavljati članki o zaščitni carini. Ameriško naročilo je pa upanje spet poživilo in prav zadnja poročila so že bolj samozavestna. Padanje cen se bo, kakor vse kaže ustavilo. In kakor zmeraj, bodo tudi v tem slučaju konsumenti takrat nastopili, ko začnejo iti cene gor. — **Francoski železni in jekleni trg** je tudi vnaprej odvisen od splošnega finančnega položaja in se bo definitivni preobrat v tendenci pokazal šele po končni rešitvi zamotanih finančnih vprašanj. Poskusi za znižanje produkcije so se menda izjalovili; obstoječi sindikati so se spremenili v bolj rahle organizacije, v cenah je od začetka oktobra prosta konkurenca. Sedaj kontrolirajo produkcijo in se mora za vsako tono nad dogovorom plačati odboru neka pristojbina. Domači konsum krije le najnujnejšo potrebo, eksportna trgovina se pa prav zadovoljivo razvija in veliko prodaja. Produkcija v avgustu je bila manjša kakor v juliju: surovo železo 713.000 in 724.000 ton, jeklo 617.000 in 625.000 ton. Cene okoli 20. okt.: železo v palicah 505 do 530 fr. frankov, surova pločevina 770, srednja 870, fina 1060, tračnice 480—495. — **Belgijske tovarne žice** so do konca leta zaposlene in ne morejo sprejeti nobenih naročil več. Jasno se iz tega vidi belgijska konkurenca na eksportnem trgu in pa prizadevanje za naročila, pa naj gre tako ali tako. Belgijski domači trg se utrjuje, tendence v surovem železu je ugodna, pločevina je trdna, jekleni trg pa zelo neenakomeren. Cene okoli 20. oktobra: železo v palicah 585 belg. frankov, surova pločevina 6750, srednja 725—735, fina 975—1050. — **Luksemburški trg** se je v zadnjem času zelo zboljšal; veliko je število naročil iz inozemstva, zlasti iz Nemčije. — Na Nemškem je trgovina zelo malodušna; denarja ni, upajo pa na

zboljšanje vsled znižanja di-kontne mere. Število brezposelnih narašča; v dis-sektorskem okraju n. pr. jih je 55.000. Zanimive so sledeče številke: Leta 1924 je znašala produkcija surovega železa 7.812.000 ton, letos pa že v prvih osmih mesecih 7.224.000; odnose številke za jeklo so 9.835.000 in 8.764.000. Če pri-štejemo zraven še septembarsko produk-cijo surovega železa, smo že nad lan-skim letom. Vidi se, da je pogol konec pasivnega odpora produkcijo krepko kvisku. V zadnjih dneh beremo o ruskih naročilih na nemškem trgu, zlasti v poljedelskih strojih; govorijo o 11 mili-jonih zlatih mark. Gotovo je to v zvezi z nemško-rusko trgovsko pogodbo, ki je stopila 12. oktobra v veljavo. Skoraj pri vseh vrstah blaga se gibljejo cene pod določeno notacijo in so bile v zadnjem času te-le: železo v palicah 128—134 zl. mark, valjana žica 135—142, surova pločevina 140—147, srednja 153—160. — **Češkoslovaški kovinski trg** se v zadnjem času ni bistveno spremenil. Povpraševanje je prav zadovoljivo, zlasti po se-zijskem blagu; eksport ni dober, že za-radi slabe tendence svetovnega trga ne. Tudi na Češkem upajo na zboljšanje po-vedbi nižjega diskonta. Zelo veliko eks-portira Češkoslovaška cevi, zlasti na Bal-kan; največ jih pokupi Rumunija (indu-strija nafte). — Kljub ustanovitvi sindi-kata za valjano blago se položaj poljske-ga kovinskega trga ni zboljšal. Splošni gospodarski položaj na Poljskem je ne-ugoden, kreditne razmere prav tako. Ve-liko se bere o zblizanju češke in polj-ske industrije cevi in pravijo, da bo pro-ducente sila združila.

Zdi se, da je stopilo pri zadevanje za kartel srednjeevropskih držav v ugoden štadij; kartel bi pristopil potem k med-narodnemu železnemu kartelu. Pomir-jenje politične napetosti med Francijo in Nemčijo bo prav gotovo pospešilo re-šitev tudi tega vprašanja, čeprav so te-žave ogromne in se kartel v najožjem smislu besede sploh ne da izpeljati. Splošno moramo reči, da je konferenca v Locarnu tudi na kovinskem trgu zelo pomirjevalno učinkovala.

Edini tihi pisalni stroj z neomejeno trpežnostjo
L. C. SMITH & BROS., MOD. 8
 brez najmanjšega ropota, ker so vsi tečaji na krogličnih ležajih.
 Zastopstvo:
Ludovik Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ul. 6./1.
 Specijalna mehanična delavnica za popravo pisalnih, računalnih in tehničnih strojev.

VINOCET
 tovarna
 vinskega kisa, d. z. o. z., Ljubljana, nudi
**: najfinejši in najokusnejši :
 namizni kis iz pristnega vina.**
 ZAHTEVAJTE PONUDBO!
**Tehnično in higijenično najmoder-
 nejše urejena kisarna v Jugoslaviji.**
 Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

**Veletrgovina
 v
 A. ŠARABON
 v Ljubljani
 priporoča
 špecerijsko
 blago
 raznovrstno žganje
 moko in
 deželne pridelke
 raznovrstno
 rudninsko vodo
 Lastna pražarna za
 kavo in mlin za di-
 šave z električnim
 obratom.
 CENIKI NA RAZPOLAGO!**

GROM
 D. Z. O. Z.
 carinsko posredniški in spedijski bureau
LJUBLJANA
 Kolodvorska ul. 41
 Naslov brzojavkam: **Podružnice:** Telefon interurban
"GROM" Maribor, Jesenice, Rakek. Štev. 434
 Obavljajo vse v to
 stroko spadajoče
 posle najhitreje in
 pod najkulantnimi
 pogoji.
 Zastopniki družbe
 spalnih voz
 S. O. E.
 za ekspresne
 pošiljke.

Trgovci! Pri tvrdki Obrtniki!
Josip Petelinc
 ljubla na
 blizu Prešernovega spome-
 nika ob vodi
 dobite vse potrebščine za šivi-
 lje, krojače in sedlarje
na veliko in malo
 po najnižji dnevni ceni.
**KJE SE
 KUPI?**
 Le pri tvrdki
Josip Petelinc
 Ljubljana
 blizu Prešernovega spomenika ob vodi.
 Najboljši šivalni stroj za rodbinsko ali
 obrtno rabo, svetovno znanih znamk
 Gritzner - Adler - Phönix.
 Istolam posamezne dele za stroje in ko-
 lesa, igle, olje, jermere, pnevmatika.
 Poisk o vezanju na stroj brezplačno! —
 Večletna garancija! Na veliko! Na malo!

TISKARNA „MERKUR“
 TRG. IND. D. D.
 Tiska knjige, pravila, cenilke, račune, letake, časo-
 plse, lepake, brošure, posetnice in razglednice.
 Izvršuje vsakovrstne trgovske kakor tudi vse druge
 uradne tiskovine. Lastna knjigoveznica.

LJUBLJANA - SIMON GREGORČIČEVA UL. 13. - TELEFON 552